

AN BAN

PET

PRIROČNIK
KLASIČNIH
OTROŠKIH
IGER

PODGAN

Petra Leskovšek Lasetzky

Založba Pivec

PETRA LESKOVŠEK LASETZKY

AN BAN PET PODGAN

PRIROČNIK KLASIČNIH OTROŠKIH IGER

Založba Pivec
Maribor, 2018

KAZALO

UVODNIK.....	4
IGRE, KI SE JIH LAHKO IGRAMO ZNOTRAJ	6
<i>Dan ali noč</i>	8
<i>En kovač konja kuje</i>	8
<i>Ena žaba je umrla</i>	9
<i>Gluhi telefon ali Telefončki ali Ne slišim te</i>	9
<i>Gnilo jajce</i>	10
<i>Ime in priimek ali Črkarija</i>	10
<i>Križec, krožec</i>	14
<i>Slepe miši</i>	14
<i>Mrzlo, mlačno, vroče</i>	14
<i>Poplava, potres, letalo</i>	15
<i>Pekel – vice – svet – nebesa ali Napovedovalec prihodnosti</i>	16
<i>Leti, leti</i>	18
<i>Učitelj briše tablo</i>	18
<i>Vrvica med dlanmi</i>	19
<i>Dlan ob dlan</i>	20
<i>O džoni makaroni</i>	20
<i>Marjan'ca izpod klanca</i>	21
<i>Džon Marijon iz Londona</i>	21

IGRE, KI SE JIH LAHKO IGRAMO ODZUNAJ 22

LOVLJENJE 22

Lisica, kaj ješ? 23

Lovljenje živali 23

Lovljenje z žogo 23

Kdo se boji črnega moža?..... 24

Prodajalna radiev 24

Prodajalna barvic 25

SKRIVANJE 26

Ravbarji in žandarji ali Kavboji in indijanci 26

DRUGE GIBALNE IGRE 27

Frnikole 27

Ali je kaj trden most? 28

Punce, punce ven 29

Gospa kraljica, koliko korakov smem do vašega gradu? 30

Ristanc ali Letalo ali Fuč 32

Zemljo krast' 33

Zvezdice, zvezdice ali Figure metat'ali Kipe postavljat' 34

IGRE Z ŽOGO 35

Kdor žoge ne ulovi, stoji na eni nogi ..... 35*Petelinček* ..... 35*Vržeš žogo in jo ujameš* ..... 36*Med dvema ognjema* 39*Muhe* 39

IGRE S KOLEBNICO IN GUMITVISTOM 40

Kolebnica ..... 40*Gumitvist* ..... 42*Noter in ven* ..... 42*Menjalke* ..... 43*Zaviti en, dva, tri* ..... 44*Karo* ..... 46*Ema, esasa* ..... 47*Trikotnik* ..... 48*Pika Nogavička* ..... 49*Nemška šola* ..... 50*Enostavni en, dva, tri* ..... 51*Desetka* ..... 52*Klip, klap, klop ali Šlik, šlak, šlok* ..... 60*Kdo ima rad, kdo ima rad* 62

SKLEPNE MISLI 65

UVODNIK

Rada se spominjam svojega otroštva – časa, ko smo se otroci vsak dan podili po zelenici in dvorišču. Danes pa travniki niso več toliko poteptani od tekanja in sedenja. Otroci do potankosti obvladajo svoje pametne telefone, tablice in kar je teh naprav. Ne razmišljajo toliko o tem, kam se bodo skrili, kako bodo zadeli tisto majhno luknjico s frnikolo, kako bodo razrešili nek problem, kako spretno se bodo umaknili žogi ali preskočili gumitvist, ne da bi se ga dotaknili ...

Zgodnji sončni žarki te pomladi otroke in družine kar vabijo iz zaprtih stanovanjskih prostorov, sama pa v teh pomladnih dneh pišem uvodnik k priročniku. Možnosti za igro je ogromno. Naj priročnik, ki je pred vami, obudi spomine na čarobnost in brezčasnost iger, ki smo se jih kot otroci radi igrali, hkrati pa naj današnjim generacijam poda številne ideje za igro na prostem in v notranjosti.

Igre na prostem so zmeraj potekale v skupinah, soigralce pa smo našli predvsem med svojimi vrstniki. Igrati smo se začeli takoj po koncu pouka, v času počitnic pa že v zgodnjih dopoldanskih urah, igro pa smo vselej končali ob mraku, ko so nas z oken in balkonov starši poklicali domov. Igrali smo se v vseh letnih časih in ob vsakem vremenu, zunaj in v otroških sobah.

Obvezni pripomočki za igro so bili: kamenčki najrazličnejših oblik in velikosti, pesek, travniške rastline, veje najrazličnejših oblik, velikosti in debelin ... pa seveda tudi žoga, loparji za tenis, kolo, kotalke, gumitvist, kolebnica, krede, modelčki, grabljice ter lopatke za peskovnik, frnikole in sanke. Tudi družabne igre, kot so: domine, spomin, monopoli, človek ne jezi se, vrti – vrti, mikado in karte. Veliko iger je bilo tudi takšnih, da zanje nismo potrebovali ničesar, samo prijatelje, domišljijo in veliko kondicije.

Okrog bloka, v katerem sem živel, je bilo za igro na voljo ogromno travnate površine, ob hladnih in deževnih dneh pa smo se s prijateljicami igrale doma, v otroških sobah. Enkrat smo bile pri meni, že naslednjič smo se igrale pri drugi ... Koliko idej smo imeli!

Prav te ideje in igre me spremljajo še danes. V zasebnem življenju vsakodnevno doma v vlogi mame, na poslovni poti pa v Razvedrilku, podjetju, ki je nastalo iz ljubezni do ustvarjanja, igranja in otrok. Izjemno priljubljeni igri ristanc in človek ne jezi se tako danes najdemo tudi v obliki talnih iger, ki jih pri Razvedrilku, zraven ostalih najrazličnejših motivov, rišemo ročno, s čopičem in z visoko kakovostnimi barvami za beton tako na asfaltnih, betonskih kot tlakovanih površinah. Igre našega otroštva pa mlajšim generacijam predajamo na njihovih praznovanjih rojstnih dni, v zasebnem varstvu, na drugih najrazličnejših dogodkih tako za otroke kot odrasle in skozi t. i. nostalgične gibalnice, ki jih izvajamo po mestnih četrtih, pa tudi v šolah in vrtcih.

Zdaj, ko zaključujem priročnik, berem zapise ter obujam čudovite spomine in doživetja, ki so mi ljuba in me ponesejo v čas otroštva. Naj čarobnost in brezčasnost iger, ki smo se jih igrali kot otroci prevzame tudi vas. Dovolite si jih podoživeti. Znova in znova. Naj v vas prebudijo otroka in vas ponovno osrečijo. Predajte jih naprej. Z vsem srcem. Naj osrečijo tudi vaše otroke.

Igre, ki so predstavljene v nadaljevanju priročnika, so primerne za otroke od 3. leta dalje. Malčki se bodo skozi igro, povsem nezavedno učili štetja, besed in besednega zaklada, s pomočjo poskokov urili ravnotežje, koordinacijo in odzivno moč, razvijali svojo domišljijo in kreativnost, se učili barv ... in se ob vsem tem neizmerno zabavali.

Zgornje starostne meje ni, saj se igre zelo radi igrajo tudi mladostniki in odrasli.

Navedeno število igralcev ob posamezni igri predstavlja tisto najmanjše priporočljivo število, s katerimi je igro že moč izvesti, vsekakor pa je več kot zaželeno, da se iger igra čim več ljudi.

IGRE, KI SE JIH LAHKO IGRAMO ZNOTRAJ

Doma smo se deklice igrale predvsem domišljajske igre, se vživljale v različne vloge, si izmišljale enega ali več soigralcev ... Nepogrešljiva je bila igra z oblačili. Spominjam se, da sem iz svoje bele omare z rjavimi držali izpraznila čisto vsa oblačila in se postavila v vlogo prodajalca ali kupca. Oblačila sem pomerjala, plačevala z namišljenim denarjem in ga odlagala v blagajno bež barve s črnim zaslonom ter z rdečo obrobo, na katerem so se prikazovale rdeče številke. Proizvedena je bila v podjetju Mehatronika iz Izole. Na desni strani je imela rdeč ključek in lučko, na levi strani pa ozek prostor za papir.

Zelo rade smo se igrale, da delamo v banki kot bančne uslužbenke. To igro si se lahko igral sam ali v skupini. Pri igri smo uporabljale dolge rdeče in črne enojne obrazce DVIG in VLOGA. Zelo rade pa smo se igrale tudi z barbikami, se pretvarjale, da smo učiteljice, prepevale in se sprehajale po modni brvi. Prav je prišel kar ozek bel, puhast tekač. Tudi pomerjanje maminih oblačil in obutve nam ni bilo tuje.

Fantovske otroške sobice pa so bile polne vseh vrst avtomobilčkov, najrazličnejših barv in velikosti, ki so jih fantje zlagali v različno dolge kolone, pa avto kart ter kocke Lego, odlične za razvoj fine motorike, domišljije in ustvarjalnosti.

In kaj je bilo dekletom in fantom skupno? Ob igranju s frnikolami definitivno navihano klicanje nepoznanih odraslih oseb, katerih telefonske številke smo našli v imeniku. Klicali smo preko stacionarnega telefona rdeče barve, z okroglo številčnico ali s tipkovnico, največkrat takoj po pouku, ko so bili starši še v službah. Če se je kdo oglasil, smo spraševali, ali imajo toplo tekočo vodo, ali je to morda stanovanje, kjer stanujejo Medvedovi ...

Preden spoznamo pester nabor iger, dovolite, da obudimo spomine še na nekaj izštevank, ki so nam in bodo tudi vam ter vašim otrokom pomagale, da se izognete prepiru in si pomagata pri izbiri tistega, ki bo prvi lovil ali mižal.

Pri izštevanju smo otroci stopili v krog. Tisti, ki je izšteval, je s kazalcem pokazal na vsakega; s prvim zlogom izštevanka je začel pri sebi in nadaljeval z naslednjimi zlogi po vrsti, tako kot smo stali otroci, v smeri urinega kazalca. Tisti, pri katerem se je končal zadnji zlog, je bil rešen. To smo ponavljali tako dolgo, dokler niso bili rešeni vsi, razen enega. Ta je igro začel, tako da je začel loviti ali je prvi mižal ...

Velika večina besed je izmišljenih in nimajo logičnega pomena.

1. An ban, pet podgan, štiri miši, v uh me piši, vija, vaja, ven.
2. Pika nogavička ima rdeča lička, nosek pa rumen, ti pa pojdeš ven.
3. Eci, peci, pec, ti si mali zec, ti si mala prepelica, eci, peci, pec.

V nadaljevanju sledijo igre, ki smo se jih igrali v sobah, primerne pa so tudi za igro v telovadnici ali na prostem ali pa za krajšanje časa v čakalnicah zdravstvenih domov.

RISTANEC ALI LETALO ALI FUČ

1 ali več igralcev

Za to igro je najbolj primerno asfaltno igrišče.

Za to igro potrebujemo kredo in kamenček, ki naj bo ploščat ali okrogel. Na tla narišemo lik (letalo), kot prikazuje slika.

Igralec, ki je prvi na vrsti, vrže kamen in skuša zadeti prvo polje. Če kamenček pade na črto ali izven polja, je na vrsti naslednji igralec.

Stojimo na eni nogi in skočimo na prvo polje, nato spet po eni nogi skočimo na drugo in na tretje polje, nato z razkoračenima nogama hkrati na četrto in peto in tako dalje do nebes (zadnjega polja), kjer si lahko odpočijemo, potem pa spet na isti način odskačemo nazaj

do prvega polja. Ko priskačemo do prvega polja, na eni nogi poberemo kamenček in skočimo iz polja. V naslednjem krogu mečemo kamenček na polje dva, nato na polje tri ...

Pomembno je, da nikoli ne skočimo na črto. Tako nadaljujemo po vseh naslednjih številkah.

Če kamenčka ne vržemo v pravi kvadrat, se med skakanjem prevrnemo ali v enojnem kvadratu stopimo na tla tudi z drugo nogo, je na vrsti naslednji igralec. Zmaga igralec, ki uspešno zaključil z desetico.

3 ali več
igralcev

ZVEZDICE, ZVEZDICE ALI FIGURE METAT' ALI KIPE POSTAVLJAT'

Igro igramo na ustreznem prostoru, izberemo otroka, ki bo vrtil zvezdice – druge igralce. Tisti, ki vrtil, prime posamezno zvezdico za iztegnjeno roko (lahko pa tudi pod obe pazduhi) in jo vpraša: »Hitro ali počasi?« Če otrok odgovori: »Hitro!«, ga metalec močno in dolgo vrtil okrog sebe in nato spusti. Če pa otrok odgovori: »Počasi!«, ga metalec zelo narahlo zavrti. Zvezdice se na koncu vrtenja spremenijo v najrazličnejše figure in obstanejo kot okameneli. Položaj, v katerem pristanejo, zadržijo. Ko otrok, ki vrtil, zavrti vse zvezdice, določi, kaj bodo te počele. Reče: »Zvezdice, zvezdice spremenite se v npr. radie ali robote ... Vse zvezdice se namestijo tako, kot jim ustreza in nato tisti, ki je vrtil, stopi do vsake od njih in jo preizkusi tako, da tipka po njihovih prstih, jim rahlo navije uho ... Tisti, ki je bil preizkuševalcu najbolj zanimiv, nadaljuje igro in vrtil preostale zvezdice.

GUMITVIST

1 ali več igralcev

Igra z elastično gumico je najljubša igra deklet. Igrati jo je mogoče povsod: na igrišču, v šoli med odmori, v otroških sobah. Gomitvist lahko igramo sami, v paru ali z več kot tremi igralci.

Kadar je igralec sam, napelje gumico med dva grmička, stola, drevesi, ...

Kadar pa se z elastiko želita igrati dve osebi, jo lahko na eni strani ovijemo okoli ulične luči, drugi del elastike pa drži eden izmed skakalcev. Kdo bo igro začel, je najbolj pravično določiti s pomočjo izštevanke.

Kadar je igralcev veliko, dva izmed njih z razkoračenimi nogami stojita znotraj elastike, tako da jo držita napeto. Ostali pa po vrsti skačejo preko nje in po njej po najrazličnejših, strogo določenih pravilih.

Najpogostejše igre z gomitvistom so: ema, esasa; en, dva, tri in trikotnik.

Igrati začnemo zmeraj na najnižji stopnji, to je pri gležnjih. Ko uspešno zaključimo vse dele igre, elastiko pomaknemo pod kolena, nato pod zadnjico, na območje pasu, pod pazduho, na višino vratu, ušes, glave in nad glavo. Višina vratu je bila po navadi tista, kjer se je igra končala, saj so višje točke telesa že previsoke, da bi jih lahko preskočili.

Gomitvist lahko igramo na več načinov, v nadaljevanju pa sledi deset najpogostejših iger s preskakovanjem. S pomočjo domišljije pa lahko nastanejo številne nove, zato kar pogumno.

NOTER IN VEN

Skočite z obema nogama sonožno med obe vrvici elastike in ven.

AN BAN PET PODGAN

Založba Pivec

Ko se na domačem dvorišču, sosedovem travniku, šolskem igrišču in iz otroške sobe sliši smeh in vriskanje, ko majhno in veliko postavlja vprašanja, kot so: *Kdo se boji črnega moža?*, *Ali je kaj trden most?* in ko skrivanju, lovljenju in igram z žogo ni videti konca, je dan popoln.

An ban pet podgan je priročnik iger, ki se jih lahko igramo kadar koli in kjer koli. Zanje potrebujemo le dobro voljo in kakšnega prijatelja. Če ste morda pozabili, kako skakati gumitvist ali se igrati med dvema ognjema, je najpametneje, da si osvežite znanje. Otroci, primite starše za roke in se zavrtite kot zvezdice, zvezdice. Starši, tri, štiri, zdaj, kdo lovi?

9 789617 026566

15,90 €